

## LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtošanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas sekū novēršanā

sēdes

### PROTOKOLS Nr.12

2015. gada 9. martā

Rīgā, Saeimas ēkā Jēkaba ielā 11, Saeimas Sarkanajā zālē

Sēde sākas plkst. 09.30, beidzas plkst. 12.02.

Sēdi vada komisijas priekšsēdētājs **Ringolds Balodis**

Protokolē komisijas konsultante **Sandra Notruma**

Piedalās:

komisijas priekšsēdētāja biedre **Regīna Ločmele – Luņova**;

komisijas sekretārs **Ints Dālderis**;

Komisijas loceklī:

**Aleksejs Loskutovs,**

**Kārlis Seržants,**

**Kārlis Krēslīņš,**

**Artuss Kaimiņš,**

**Inguna Rībena,**

**Mārtiņš Šics,**

**Zenta Tretjaka,**

Latvijas Būvinženieru savienības valdes loceklis **Leonīds Jākobsons**;

Biznesa augstskolas „Turība” pārstāvis būvniecības eksperts Dr. iur. **Jānis Bramanis**;

Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietniece **Elīna Rožulapa**; Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības un rekonstrukcijas institūta direktors **Leonīds Pakrastiņš**;

Latvijas Būvinženieru savienības valdes priekšsēdētājs **Mārtiņš Straume**;

Latvijas Pašvaldību savienības padomnieks tehnisko problēmu jautājumos **Aino Salminš**;

Biedrības „Latvijas ceļu būvētājs” izpilddirektors **Zigmārs Brunavs**;  
Būvindustrijas nevalstisko organizāciju koordinācijas centra pārstāvis **Valdis Birkavš**;  
Iepirkumu uzraudzības biroja vadītāja **Dace Gaile**;  
Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs **Arvils Ašeradens**;  
Finanšu ministrijas Tiesību aktu departamenta direktore **Inta Liepa**;  
Pārresoru koordinācijas centra vadītājs **Pēteris Vilks**;  
Valsts kancelejas Valsts pārvaldes attīstības departamenta vadītāja, Valsts kancelejas direktora vietniece valsts pārvaldes un cilvēkresursu attīstības jautājumos **Eva Upīte**;  
Valsts kancelejas juridiskā departamenta juriskonsults **Viktors Sidorenkovs**;  
Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra vietniece, Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktore **Agrita Kiopa**;  
Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta juriskonsults **Māris Strads**;  
Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietniece akreditācijas un profesionālo kvalifikāciju atzīšanas jomā **Inese Stūre**;  
Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta vecākā eksperte **Ilze Buligina**;  
Valsts izglītības satura centra vadītāja vietnieks **Jānis Gaigals**;  
Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu departamenta direktore **Ilze Oša**;  
Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors **Arvīds Kalniņš**;  
Būvniecības valsts kontroles biroja direktors **Pēteris Druķis**;  
Publisko tiesību institūta direktors **Arvīds Dravnieks**;  
Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāvis **Imants Burvis**;  
Saeimas darbinieki, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji.

Aicinātie, bet sēdē nepiedalījās:

KNAB priekšnieka vietniece **Ilze Jurča**;  
Latvijas Pašvaldību savienības iepirkumu speciāliste **Daina Dzilna**;  
Latvijas Būvnieku asociācijas prezidents **Normunds Grinbergs**;  
Rīgas Tehniskās universitātes Darba un civilās aizsardzības katedras profesors **Vladimirs Jemeljanovs**;  
Juristu biedrības prezidents **Aivars Borovkovs**;

Latvijas Kriminālietu advokātu biedrības valdes līdzpriekšsēdētājs **Saulvedis Vārpiņš**;

Latvijas Kriminālietu advokātu biedrības valdes loceklis **Aldis Alliks**;

Latvijas Universitātes profesors **Jānis Lazdiņš**;

Latvijas Zvērinātu advokātu padomes loceklis **Andris Rukmanis**;

Latvijas Universitātes profesors **Jānis Rozenfelds**.

## DARBA KĀRTĪBA

*Nemot vērā, ka vairākās sēdēs (piemēram, 12.01.2015. un 02.02.2015.) komisija ir saskārusies ar nepilnībām Publisko iepirkumu likumā, uz ko arī norāda Būvindustrijas nevalstisko organizāciju koordinācijas centrs, kas apvieno 22 būvniecības nozares organizācijas, 09.02.2015. vēstulē Nr.BKC 12/0, komisija darba kārtībā ir iekļāvusi jautājumu par publiskajiem iepirkumiem.*

### 1. Par publiskajiem iepirkumiem būvniecības nozarē.

*Runātāji: Finanšu ministrijas delegētais pārstāvis, Ekonomikas ministrijas delegētais pārstāvis, Iepirkumu uzraudzības biroja delegētais pārstāvis, Latvijas Pašvaldību savienības delegētais pārstāvis, Biedrības "Latvijas ceļu būvētājs" izpilddirektors Zigmārs Brunavs, Būvindustrijas nevalstisko organizāciju koordinācijas centra delegētais pārstāvis, Publisko tiesību institūta direktors Arvīds Dravnieks*

### 2. Par izglītību un profesionālo kompetenci būvniecības procesā iesaistītajam personālam.<sup>1</sup>

*Runātāji: Izglītības un zinātnes ministrijas delegētie pārstāvji.*

*Sēdes darba kārtības 1. punkts.*

---

<sup>1</sup> Nemot vērā, ka iepriekšējā sēdē, kas notika 02.03.2015., Izglītības un zinātnes ministrijas delegētie pārstāvji nespēja atbildēt uz komisijas jautājumiem, uz 09.03.2015. sēdi tiek aicināta izglītības un zinātnes ministre Mārīte Seile vai viņas deleģēti pārstāvji, kas spēj sniegt atbildes pēc būtības. (02.03.2015. komisijas vēstule Izglītības un zinātnes ministrijai Nr.233.9/18-53-12/15).

**R. Balodis** atklāj sēdi. Informē, ka komisijas mājaslapā ir izveidota sadaļa „Secinājumi”, kur ir ievietoti pirmie komisijas sēdēs izkristalizējušies secinājumi. Sadaļā iekļauto secinājumu saturs nav galīgs. Aicina komisijas locekļus iesaistīties secinājumu formulēšanā. Lielākā daļa no komisijas mājaslapā ievietotajiem secinājumiem ir formulēti, balstoties uz sešu lielāko pašvaldību atbildes uz komisijas uzdotajiem jautājumiem, analīzi. Nemot vērā to, ka šīs atbildes saturēja vērtīgu informāciju par reālo situāciju būvniecības kontroles jomā, līdzīgi jautājumi tiks uzdoti vēl virknei pašvaldību. Stāsta, ka komisijas vārdā tika nosūtīta vēstule bijušajam premjeram Valdim Dombrovskim, bet nezināmu iemeslu dēļ tā adresātu nav sasniegusi, tādēļ vēstule ir atkārtoti nosūtīta elektroniski gan Valdim Dombrovskim, gan viņa biroja darbiniekiem. Ceramu šoreiz vēstuli saņems. Nākamajā sēdē, komisija sāks skatīt jautājumus, kas saistīti ar komisijas trešo jautājumu bloku (ārkārtas krīzes vadība un civilās aizsardzības sistēmas nepilnības). Norāda, ka tas, ka komisija sāks skatīt jautājumus no trešā darba bloka, nenozīmē, ka komisija kādā no nākamajām sēdēm nevarētu atgriezties pie būvniecības jautājumiem.

**V. Birkavs** stāsta, ka zemākās cenas problēma publiskajos iepirkumos ir aktuāla jau vairākus gadus, visas normatīvo aktu izmaiņas šīs problēmas atrisināšanai ir bijušas veltīgas. Publiskās iestādēs izvēlas lētāko piedāvājumu, nevis saimnieciski izdevīgāko, jo baidās no tiesvedības riskiem un Valsts kontroles pārmetumiem. Norāda, ka nesen spēkā stājušās Eiropas savienības direktīvas, kuras Publisko iepirkumu likumā ļauj būtiski mainīt prioritātes par labu sociālajiem, vides un darba tiesību jautājumiem, mazinot mazākās cenas kritērija lomu.

**E. Rožulapa** norāda, ka Publisko iepirkumu likums ļauj pasūtītājam, ja viņš patiešām to vēlas, iepirkumā izvēlēties saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu. Problema ir veidā, kādā tiek piešķirts Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums. ES struktūrfonda finansētajos projektos, laiks, kas ir dots projekta iepirkuma organizēšanai ir pārāk īss, tas svārstās no diviem līdz sešiem mēnešiem. Tā kā termiņi iepirkuma organizēšanai ir pārāk īsi, iepircēji izvēlas nepiemērotas procedūras, lai iekļautos termiņos un saņemtu finansējumu. ES struktūrfondu ietvaros pasūtītie būvju projekti ir nekvalitatīvi, kas cēloniski noved pie nekvalitatīviem būvdarbiem. Turklat amatpersonas ļoti bieži neievēro termiņus, kas doti projekta izvērtēšanai, tas samazina laiku, kas dots projekta realizācijai, jo kopējais projekta termiņš netiek pagarināts. Praksē būvnieki, izmantojot to, ka ES struktūrfondu finansētais projekts jāizpilda termiņā, šantažē iepircēju, piemēram, neizmantojot tos materiālus, kas bija noteikti projektā. Kopumā veidojas situācija, kad pasūtītājs ir spiests izšķirties par labu nekvalitatīvai būvniecībai, lai saņemtu ES struktūrfondu līdzekļus. ES struktūrfondu finansējuma nosacījumi ir degradējuši būvniecības nozari. Tāpēc, organizējot iepirkumu, ES fondu finansētajos projektos, ir jānosaka pietiekams laiks, lai varētu izstrādāt gan labu projektu, gan veikt kvalitatīvu iepirkumu.

**M. Straume** saistībā par E. Rožulapas pausto par ES struktūrfondu līdzekļiem, izsaka priekšlikumu, ka, ja nav iespējams atdalīt ES struktūrfondu piešķiršanas nosacījumos būvprojekta iepirkuma organizēšanu no būvdarbu iepirkuma organizēšanas, tad projektā piešķirto valsts budžeta līdzfinansējumu varētu novirzīt kvalitatīva būvprojekta izstrādei. Norāda, ka liela daļa no laika, kas paredzēts pasūtījuma izpildei, tiek tērēts tiesvedībai. Vajadzētu noteikt kārtību, ka, lai pārsūdzētu iepirkuma noteikumus un procedūru, ir jāiemaksā drošības nauda, kas, sūdzībai izrādoties pamatotai, tiktu izmaksāta atpakaļ.

**R. Balodis** informē, Latvijas Būvnieku asociācijas prezidents Normunds Grinbergs ir paudis viņam savu viedokli. N. Grinbergs norādījis, ka Publisko iepirkumu likums

nosaka prasības apakšuzņēmējiem, bet pašlaik nestrādā vispār nekāds kontroles mehānisms, kas liktu ģenerāluzņēmējiem stingri izmantot tikai un vienīgi to apakšuzņēmēju pakalpojumus, kuri tiek norādīti konkursā iesniegtajos dokumentos. Ģenerāluzņēmējs pēc konkursa uzvarēšanas neslēdz ar uzrādītajiem apakšuzņēmējiem līgumu, tāpēc praksē veidojas situācija, kad dokumentos ir norādīti apakšuzņēmēji ar vajadzīgo pieredzi un kvalifikāciju, bet objektā strādā citi apakšuzņēmēji bez šīs pieredzes un kvalifikācijas. Šāda prakse darbojas jau ilgāku laiku un ilgtermiņā profesionālie, specializētie būvuzņēmumi ir izspiesti no būvniecības tirgus un viņu vietu ir ieņēmuši būvuzņēmumi, kuri nodarbina apšaubāmas kvalifikācijas darbiniekus, katrā objektā jaunus. Tas viss kopumā novērta pie nekvalitatīvas būvniecības, tāpēc jāierobežo apakšuzņēmēju kēdes būvniecībā.

**D. Gaile** piekrīt E. Rožulapas paustajam, ka problēmas iepirkuma jomā nevajag saistīt tikai ar Publisko iepirkumu likumu, likumā ir noteikts, ka primārais vērtēšanas kritērijs ir saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvēle. Tomēr attiecībā uz saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvēli ir problemātiski izvirzīt kritērijus, kurus pēc tam kontrolēt procesā, jo iepirkums būvniecībā praktiski ir solījums, ka pasūtījums tiks izpildīts atbilstoši. Taču jaunās ES direktīvas paredz lielākas iespējas, tai skaitā projektēšanas iepirkumos, kuros ir grūti formulēt izvērtēšanas kritērijus, kā rādītāju sagaidāmajai kvalitātei vērtēt projektētāju iepriekšējo kvalitatīvo pieredzi un attiecīgi dot priekšroku tādam projektētājam, kas ir iepriekš pierādījis sevi no labākās pusēs. Publisko iepirkumu likums liek norādīt apakšuzņēmējus, kam tiek nodoti vismaz 20 procenti no darba apjoma, šie apakšuzņēmēji tiek pārbaudīti pret visiem izslēgšanas kritērijiem, ja apakšuzņēmējs tiek nomainīts, tad šīs izmaiņas obligāti jāsaskaņo ar pasūtītāju, bet jautājums paliek, kas notiek būvlaukumā? Norāda, ka bez ierēdņiem, kuriem jākontrolē iepirkuma izpilde, arī būvuzraugiem un būvdarbu vadītājiem jāveic kontrole.

**R. Ločmele – Luņova** saistībā ar to, ka Publisko iepirkumu likumā noteikts, ka jāuzrāda tikai tie apakšuzņēmēji, kas veiks 20 vai vairāk procentus no kopējā darba apjoma, norāda, ka likumā vajadzētu noteikt, ka jāuzrāda pilnīgi visi apakšuzņēmēji, kuri piedalīsies pasūtījuma izpildē. Pašlaik ir jāuzrāda tikai konkrētie darbi, kurus veiks apakšuzņēmēji, bet vajadzētu noteikt, ka jāuzrāda arī summas, par kādām šie darbi tiks veikti, lai varētu redzēt, vai ir atšķirības starp līguma kopējo summu un tām summām, par kurām sava darba apjomu veic apakšuzņēmēji.

**I. Liepa** norāda, ka priekšlikumus nems vērā.

**R. Ločmele – Luņova** saistībā ar to, ka 2011. gadā, pēc Valda Dombrovskas uzdevuma, Valsts kanceleja izveidoja darba grupu, kurai tika uzzdots sagatavot grozījumus likumos, kuri regulē publiskos iepirkumus, jautā Valsts kancelejas pārstāvjiem, vai Zolitūdes traģēdijas kontekstā, minētajā darba grupā ir apsvērtā doma papildināt Publisko iepirkumu likuma 39.<sup>1</sup> pantu, kurš nosaka kandidātu un pretendenta izslēgšanas noteikumus, ar kritērijiem, kuri liktu vērtēt pretendenta reputāciju, iepriekš veikto darbu kvalitāti, būvniecības normatīvo aktu pārkāpumu esību. Norāda, ka pēc pašreizējās 39.<sup>1</sup> panta redakcijas, veidojas situācija, kad, ja persona tiks atzīta par vainīgu būvniecības normatīvo aktu pārkāpšanā, tā tik un tā varēs turpināt piedalīties publiskajos iepirkumos, pat tad, ja nodarījums izraisījis smagas sekas.

**V. Sidorenkovs** norāda, ka diskusijas par šo jautājumu ir notikušas, iespējams, likuma grozījumos varētu tikt noteikti papildus kritēriji. Pašreiz Publisko iepirkumu likuma 39.<sup>2</sup> pants nosaka, ka gadījumā, ja līgums tiek lauzts tā nepildīšanas dēļ, kam par iemeslu, piemēram, var būt nekvalitatīvi būvdarbi, tad pasūtītājam ir tiesības personu citā iepirkumā izslēgt no pretendantu loka. Norāda, ka Būvniecības likuma 23. pantā paredzēts, ka no 2016. gada 1. janvāra, būvkomersantiem, lai tie varētu piedalīties

publiskajos iepirkumos, būs jāsaņem klasifikācijas dokuments, lai saņemtu šo dokumentu tiks arī vērtēta profesionālā pieredze.

**P. Vilks** norāda, ka Valdība savā deklarācijā ir iekļāvusi skaidru virzienu publisko iepirkumu sistēmas modernizācijai un tādēļ līdz gada beigām ir plānots izstrādāt jaunu Publisko iepirkumu likumu, ar jauno likumu ir plānots mazināt ēnu ekonomikas ietekmi, tai skaitā ierobežot iespējas piedalīties publiskajos iepirkumos ārzonās reģistrētāiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kuros izmaksātās algas ir būtiski zemākas par vidējo, tiks palielināta atbildība par izpildes kvalitāti, publiskajos iepirkumos tiks iekļauti „zaļā iepirkuma” principi. Politiskais uzstādījums jaunā likuma izstrādē ir daļēji vērsts, lai novērstu R. Ločmeles–Luņovas minētos riskus.

**R. Ločmele–Luņova** jautā, kas būs jaunā Publisko iepirkuma likuma projekta virzītājs?

**I. Liepa** stāsta, ka jaunā Publisko iepirkumu likuma projekta virzītāja ir Finanšu ministrija, maija sākumā jaunā likuma projektu ir plānots izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē, vasarā ir plānots likumprojektu saskaņot ar valsts pārvaldes iestādēm, Saeimā likumprojekts varētu tikt skatīts deviņus mēnešus, atzīmē, ka ES direktīvas ir jāievieš līdz 2016. gada aprīlim.

**A. Salmiņš** kontekstā ar R. Ločmeles–Luņovas teikto, norāda, ka publiskos iepirkumos vajadzētu vērtēt, vai pretendents nav veicis profesionālās darbības pārkāpumus, tomēr Latvijā būvniecības jomā nav definēts šo pārkāpumu jēdziens.

**A. Ašeradens** norāda uz to, ka ministriju virzītie likumu projekti, kādi tie tiek pieņemti Saeimā, bieži atšķiras no ministriju redzējuma. Publisko iepirkumu normatīvā regulējuma kontekstā, norāda, ka ir liels spiediens no uzņēmēju organizācijām, lai atvieglotu nosacījumus šajā jomā. Uzsver, ka būvniecības nozarē ir viens no augstākajiem ēnu ekonomikas īpatsvariem valstī, šis faktors noved pie daudzām problēmām, tai skaitā zemas kvalitātes, tāpēc izstrādājot jauno likumu, šīs problēmas risināšana ir viena no prioritātēm.

**A. Salmiņš** stāsta, ka izvirzot mērķi–sakārtot publisko iepirkumu jomu, valsts darbojas nepareizajā virzienā, nosakot pārmērīgas prasības. Piemēram, grozījumi Publisko iepirkumu likumā, kuri stāsies spēkā 2015. gada 1. augustā nosaka, ka, lai konstatētu, ka piedāvājums ir nepamatoti lēts, ir jāpārbauda, vai apakšuzņēmumā nodarbināto atalgojuma vidējā stundas tarifa likme vienā profesiju grupā nav zemāka par 80 procentiem no vidējā rādītāja valstī. Veidojas nesamērīga situācija, kad, piemēram, organizējot iepirkumu par pieciem miljoniem eiro, konstatējot, ka firmas apkopēja dažus ceturkšņus atpakaļ ir saņemusi algu zem 80 procentiem no vidējā radītāja, šī firma nevar piedalīties iepirkumā. Šī pārbaude jāveic gan iepirkuma brīdī, gan slēdzot līgumu. Šāda kārtība ir diskriminējoša pret vietējiem uzņēmumiem, jo ārvalstu uzņēmējus pēc šī kritērija nevar pārbaudīt. Pasūtītājs praktiski ir pataisīts par Valsts ieņēmumu dienesta apakšfiliāli. Norāda, ka Iepirkumu uzraudzības biroja, Latvijas investīciju un attīstības aģentūras, un Valsts kontroles izpratnes būtiski atšķiras no pašvaldību izpratnes par saimnieciski izdevīgāko iepirkumu, tādēļ pašvaldības ir spiestas izvēlēties lētāko iepirkumu, baidoties no minēto iestāžu pārmetumiem un iespējas zaudēt ES finansējumu.

**A. Dravnieks** norāda, ka pārmērīga kontrole var novest pie pretēja rezultāta, jo lielāka kontrole nenozīmē, ka tā ir pienācīgāka. Saistībā ar to, ka, lai novērstu pārmērīgu tiesāšanos, varētu ieviest iemaksu, kas tiktu atmaksāta atpakaļ, ja sūdzība izrādītos pamatota, norāda, ka tāda kārtība var novest pie situācijas, kad personas nevērsīsies tiesā, lai aizsargātu savas aizskartās tiesības, pat tajos gadījumos, kad prasība ir pirmšķietami pamatota, jo iemaksājamā naudas summa, it sevišķi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, būs pārāk nozīmīga. Kā risinājums pārmērīgās tiesāšanās problēmai varētu būt kārtība, kad apstrīdot veikto iepirkumu, tiesa neilgā laikā pēc

pieteikuma iesniegšanas izvērtē, vai nav acīmredzmi pārkāpumi, ja ir, tad iepirkums tiek apturēts, ja nav, tad iepirkums netiek apturēts, tiesvedība abos gadījumos turpinās. Pēc varianta, kad iepirkums nav apturēts, bet tiesvedība turpinās, tiesai taisot galīgo spriedumu un konstatējot iepirkuma prettiesiskumu, prasītājs var prasīt zaudējumu atlīdzību neiegūtās peļņas veidā no vainīgās amatpersonas, šāda kārtība arī motivētu amatpersonas nepieļaut pārkāpumus. Lai izvēlētos izdevīgāko piedāvājumu ir nepieciešamas ļoti specifiskas zināšanas, kuras iepirkuma komisijās esošajiem pietrūkst. Šādas zināšanas ir jomas ekspertiem, tāpēc varētu ieviests sertificētu brīvo profesiju. Šādi eksperti izvērtētu piedāvājumus un sniegtu ieteikumus par kuriem būtu atbildīgi, taču pasūtītājs, tos varētu neievērot, attiecīgi pamatojot. Pasūtītājs šo pakalpojumu iepirktu, izmaksām nevajadzētu būt pārmērīgi lielām, turklāt kļūdu risks būtiski samazinātos. Šāda kārtība padarītu vērtēšans kritērijus saprotamākus.

**M. Straume** norāda, ka ekspertu izmantošana iepirkumos ir paredzēta, bet šo ekspertu vērtējums nav saistošs iepirkumu komisijai. Jau ilgāku laiku ir piedāvāts ieviest zvērinātus ekspertus, kuri piedalītos pretendantu izvērtēšanā.

**E. Rožulapa** norāda, ka, ja tiek iepirkts būvprojekts, tad jāizstrādā kontroltāme ar ko salīdzināt piedāvājumus, tomēr pasūtītāji šo instrumentu pienācīgi neizmanto. Atzīmē, ka A. Dravnieka un M. Straumes līdzīgos priekšlikumus par zvērinātiem ekspertiem, nebūtu tik grūti ieviest, jo Latvijas Būvinženieru savienība jau vairākus gadus sertificē tāmētājus, tāmētāji ir nereglamentētā profesija, kaut arī tirgus reālā situācija ir tāda, ka gandrīz vienmēr šo pakalpojumu veic sertificēti speciālisti. Atzīmē, ka sertifikāciju regulējošo MK noteikumu izstrādes laikā, Latvijas Arhitektu savienība iesniedza priekšlikumu reglamentētajā sfērā iekļaut arī tāmētājus, tomēr Ekonomikas ministrija pakļāvās Latvijas Būvnieku asociācijas spiedienam, kura bija pret šādu ieceri, Latvijas Būvnieku asociācija arī iestājās pret sertifikātu gradāciju pēc veicamo darbu sarežģības. Norāda, ka pašvaldības bieži aizbildinās, ka tām nav resursu, lai piesaistītu ekspertus iepirkuma nolikuma sagatavošanai, kā arī piedāvājumu izvērtēšanai, bet, kad veicot būvniecību rodas pieprasījums pēc papildus darbiem, kas radušies nekvalitatīvi izstrādāta projekta vai nepietiekami izvērtēta piedāvājuma dēļ, tad pašvaldībām nauda vienmēr atrodas.

**L. Jakobsons** stāsta, ka varētu izveidot centralizētu iepirkumu komisiju, kura organizētu iepirkumus, ja tie pārsniegtu kādu noteiktu summu, šādi varetu panākt vienveidīgu praksi, kā arī mazināt kļūdu skaitu un korupcijas riskus. Līdzīga kārtība ir Somijā un Vācijā.

**A. Salmiņš** izsakās, ka, varbūt, ar būvnieku organizācijām ir iespējams vienoties par vidējām cenām, laika normām un tamlīdzīgi.

**E. Rožulapa** stāsta, ka Latvijas Arhitektu savienība kādreiz bija izstrādājusi rekomendējošus projektēšanas izcenojumus, tomēr tos nācās atcelt, jo Konkurences padome norādīja, ka tie ir prettiesiski.

**Z. Brunavs** norāda, ka ir pieņemts gan Nacionālās attīstības plāns, gan Satiksmes ministrijas izstrādātās Transporta attīstības pamatnostādnes, ir arī ceļu remonta plāns 2014.-2020. gadam. Tomēr Latvijas Valsts ceļi nesaņem finansējumu pēc sastādītā plāna, tāpat iepirkumi tiek nemītīgi pārsūdzēti. Šādas nenoteiktības dēļ iepirkumi ceļu būvē regulāri kavējas, kas novēd pie steigas, lai nezaudētu finansējumu un līdz ar to tiek būvēts nekvalitatīvi. Atzīmē, ka pēc Nacionālā attīstības plāna paredzētais finansējums ceļiem triju gadu periodā nav izpildīts par 80 miljoniem, bet atjaunoto tiltu ziņā par 15 tiltiem. Finances tiek plānotas konkrētā gada budžeta ietvarā, nevis plānotas ilgtermiņā.

**P. Vilks** stāsta, ka Latvijas Nacionālās attīstības plāns laika periodam no 2014. gada līdz 2020. gadam ir sasaistīts ar finanšu resursu piešķīrumu. Pamatā tie ir ieguldījumi

infrastruktūrā, kas tiek fiansēti gan no valsts budžeta, gan no ES fondu līdzekļiem. Pārresoru koordinācijas centrs sadarbībā ar Finanšu ministriju seko līdzi, vai plāns tiek izpildīts. Aptuveni par 80 procentiem izpilde saskan ar plānoto.

**M. Šics** norāda, ka galvenā problēma nav iepirkumus regulējošajos normatīvajos aktos, bet pasūtītāja nekompetencē, jo piedāvājumu vērtētāji ļoti bieži ir bez nepieciešamajām zināšanām un pieredzes, turklāt šī nekompetence, daļā gadījumu ir skaidrojama ar korupciju. Kvalitatīvu iepirkumu varēs veikt tikai tad, kad pasūtītājs būs spējīgs izvirzīt detalizētas prasības pretendentiem.

**K. Seržants** stāsta par korupciju būvniecības publiskajos iepirkumos

**R. Ločmele–Luņova** norāda, ka valsts pārvaldes iestādēm ir liels administratīvais resurss un par spīti tam tiek pieļautas kļūdas iepirkumu organizēšanā, kuros tiek izmantots ES fondu finansējums, jautā Valsts kancelejas pārstāvei, vai starp valsts pārvaldes iestādēm, kuras iesaistītas iepirkumos, kur tiek izmantota ES fondu nauda, notiek diskusija, lai šo problēmu risinātu?

**E. Upīte** piekrīt, ka kompetentu amatpersonu esība iepirkumu komisijās ir svarīga, tomēr valsts pārvaldei ir nopietnas problēmas ar cilvēkresursu kapacitāti attiecīgās jomās, kas cēloniski noved pie daudzām citām problēmām, tai skaitā pie nekompetentu amatpersonu piedalīšanās iepirkumos. Kā viens no problēmas cēloņiem ir atlīdzības jautājums, kas joprojām nav sakārtots, tas noved pie lielas kadru mainības, kas tiešās pārvaldes iestādes nereti sasniedz pat 20 procentus.

**V. Birkavvs** atzīmē, ka ir pareizi, ka no nākamā gada stāsies spēkā būvkomersantu klasifikācija, kas varētu no publiskajiem iepirkumiem izslēgt daļu no negodprātīgajiem būvkomersantiem. Norāda, ka izstrādājot jauno Publisko ieprikumu likumu, tajā ir jārealizē jauno ES direktīvu „gars” pēc būtības, jo direktīvas atbilst tiem mērķiem, kas ar jauno likumu būtu jāsasniedz. Piekrīt L. Jākobsonam, ka būtu jāizveido centralizētas iepirkuma institūcijas, kas atrisinātu pasūtītāja nekompetences problēmu publiskajos iepirkumos. Saistībā ar ES fondu naudas apgūšanu, atzīmē, ka Lietuvā projekta iniciatori izstrādā projektu un tikai tad saņem ES naudu, lai izstrādāto projektu realizētu, šāda kārtība dod pietiekami daudz laika kvalitatīva projekta izstrādei. Uzsver, ka būvniecībai jāpaliek kā vienai no Valdības svarīgākajām prioritātēm.

## *Sēdes darba kārtības 2. punkts.*

**R. Balodis** atgādina, ka iepriekšējā komisijas sēdē Izglītības un zinātnes ministrijas deleģētie pārstāvji nevarēja atbildēt uz jautājumiem, kas saistīti ar vidējo izglītību.

**J. Gaigals** stāsta, ka no Valsts izglītības satura centra puces tiek strādāts, lai palielinātu eksakto priekšmetu īpatsvaru. Saistībā ar profesionālo izglītību atzīmē, ka pašlaik tiek izstrādāti grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 211, ar kuriem tiks ieviests tehniskais virziens, kurā eksakto priekšmetu skaits tiks palielināts. Kopumā STEM (science, technology, engineering, mathematics) priekšmetu bloka attīstība ir viena no prioritātēm, kas ir arī fiksēta izglītības attīstības pamatnostādnēs. Tieks diskutēts par kārtību, kādā ieviest obligātos eksāmenus eksaktajos priekšmetos.

**I. Buligina** stāsta, ka, strādājot pie skolēnu eksakto zināšanu uzlabošanas, vispārējās izglītības programmās gan vispārējās izglītības iestādēs, gan profesionālās izglītības iestādēs, liela uzmanība tiek pievērsta praksei, lai skolēni, apgūstot eksaktos priekšmetus, saredzētu praktisku pielietojumu savām zināšanām, un sasaitītu savas zināšanas ar savu iespējamo nākotnes profesiju, šai sakarā Izglītības un zinātnes ministrija īsteno pilotprojektu, kura ietvaros notiek sadarbība ar uzņēmējiem.

**J. Gaigals** vērš uzmanību uz to, ka ne tikai faktors, ka eksaktie priekšmeti tiek mācīti nepietiekamā līmenī, bet arī tas, ka skolēnos nav interese par inženiertehniskajām

profesijām noved pie zemajām zināšanām un studentu trūkumu šajās jomās. Ir jāisteno pasākumi, lai palielinātu skolēnu interesi par inženiertehniskajām profesijām.

**L. Pakrastiņš** norāda, ka skolēnu neieinteresētība ir daļēji saistāma ar to, ka pēc vidusskolas iestājoties Rīgas Tehniskajā universitātē, jau pirmajā kursā viņiem ir ļoti grūti apgūt mācīto vielu, kas noved pie zemām sekmēm un studentu atbiruma. Jautā Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvjiem, vai notiek izglītības satura saskaņošana starp vispārizglītojošām iestādēm un augstākās izglītības iestādēm?

**A. Kiopa** norāda, ka obligāto eksāmenu neesamība, nemotivē skolas rūpēties, lai attiecīgo priekšmetu skolotāji būtu kvalificēti. Tomēr viena no problēmām šajā sakarā ir zemais sagatavoto dabaszinātņu priekšmetu skolotāju skaits. Šīs problēmas risināšana ir viena no prioritātēm, tāpēc tai ir paredzēti struktūrfondu līdzekļi. Ir priekšlikums, ka tās pašas nozares ekspertu padomes, kas strādā vidējās izglītības līmenī, varētu turpināt darbu arī augstākās izglītības līmenī. Atzīmē, ka liela nozīme problēmu risināšanai ir ES finansējumam, jo valsts finansējums, pēc krīzes, kad finansējums izglītības jomai tika samazināts par pusi, nav pietiekams.

**E. Rožulapa** norāda, ka Ministru kabineta noteikumi, kuri nosaka prasības profesionālās augstākās izglītības iegūšanai, nosaka, ka ievērojams kredītpunktu skaits jāatvēl priekšmetiem, kas nav saistīti ar specializāciju. Pauž viedokli, ka, lai grozītu Ministru kabineta noteikumus, nav vajadzīgs ne papildus finansējums, ne arī ilgs laiks, izlēmīgi rīkojoties šo jautājumu varētu atrisināt tuvākajā laikā. Informē, ka Latvijas Būvniecības padomes pēdējās sanāksmēs ir notikušas diskusijas par būvinženieru izglītības jautājumiem, tika nosūtīta vēstule Izglītības un zinātnes ministrijai, kurā tika lūgts paaugstināt būvinženieru studiju virzienam jomas koeficentu, kas tiek piemērots, nosakot finansējumu vienam studentam. No izglītības un zinātnes ministrijas vēl aizvien nav sapemta oficiāla atbilde, bet neoficiāli tika norādīts, ka koeficents netiks paaugstināts, tomēr argumentācija šādam lēmumam netika sniegtā.

**A. Kiopa** stāsta, ka Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji viesojās Rīgas Tehniskajā universitātē un tikās ar universitātes vadību, kura vērsa uzmanību, ka ir nepieciešams palielināt kontaktstundu skaitu būvinženieru studiju virzienam. Viens no veidiem, kā to varētu izdarīt ir palielināt jomas koeficentu, jo tā varētu novirzīt lielāku finansējumu šī veida studiju programmai. Norāda, ka lai palielinātu jomas koeficentu ir vai nu jāatrod papildus finansējums, vai arī jāpārdala esošais finansējums par labu būvinženieriem. Finansējuma palielināšana pašreizējos apstākļos nav iespējama. Koeficents ir atkarīgs no jomas, jo lielāks koeficents, jo lielāks finansējums. Šobrīd dažādām inženierzinātnēm koeficents ir 1,9. Latvijas Būvniecības padome savā vēstulē lūdza šo koeficentu palielināt uz 2,6. Atzīmē, ka vēstulē šis lūgums nebija izvērstī pamatots. Šai sakarā 2014. gadā ir veikts pētījums sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti un Latvijas Universitāti, un pašlaik Izglītības un zinātnes ministrija virza uz Ministru kabinetu informatīvo ziņojumu, kurā jau ir atrunāta šī koeficenta maiņa, tālāk vajadzētu attiecīgi sekot grozījumiem Ministru kabineta noteikumos. Atzīmē, ka koeficentu palielināšana pārdalīšanas ceļā rada ievērojamas pārmaiņas visā sistēmā, tāpēc, lai šo ieceri realizētu un Ministru kabinets pieņemtu grozījumus būs nepieciešama cieša sadarbība ar nozares pārstāvjiem. Saistībā ar to, ka ir pieņemts lēmums, ka visās profesionālās studiju programmās jāievieš obligātais uzņēmējdarbības bloks sešu kredītpunktu apmērā, norāda, ka tie ir tikai seši kredītpunkti, un tie iedod cilvēkam izpratni par vispārējām lietām, jo ikvienam cilvēkam jābūt ar sapratni par uzņēmējdarbību, piemēram, par to, kā nodibināt uzņēmumu. Piekrit, ka ir jārisina būvniecības jomas izglītības problēmas, bet nedrīkst studentiem noņemt „pamata cilvēcisko izglītību”.

**L. Pakrastiņš** norāda, ka ar Ministru kabineta noteikumiem nevar vienveidīgi noteikt saturu visāsm profesionālās augstākās izglītības programmām. Jautā Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvjiem, kādas ir studiju vietas bāzes izmaksas un kāds ir būvniecības virzienā tematiskās jomas koeficients? Lūdz A. Kiopas minēto pētījumu par koeficientiem publicēt.

**A. Kiopa** atbild, ka koeficients ir 1, 9. Bet bāzes izmaksu pamats ir 1200 eiro, kas palielinās atkarībā no studiju līmeņa. Norāda, ka materiāls tiks publicēts.

**A. Kaimiņš** vērš uzmanību, ka daudzās RTU studiju programmās, gandrīz visi studenti mācās budžetā, rotācija praktiski nenotiek, lai arī sekmju līmenis ir zems, tāpēc neveidojas konkurence starp studentiem, kas mazina studentu vēlmi mācīties. Tāpēc ir jāievieš tāda budžeta vietu sistēma, kurā notiku reāla rotācija, citādi veidojas situācija, kad par valsts naudu tiek sagatavoti nekvalitatīvi speciālisti.

**R. Pakrastiņš** atzīst, ka būvniecības specialitāte budžeta vietu rotācija ir ļoti minimāla un pārsvarā studenti mācās budžetā. Pirmajā kursā atbirst aptuveni puse no studentiem.

**M. Šics** norāda, ka pašreizējā valsts izglītības politika neliecina, ka tā būtu vērsta, lai apmierinātu būvnieku prasības pēc kvalitatīviem speciālistiem. Piemēram, tika slēgta Skrundas arodgimnāzija, kaut arī tās sagatavotie celtniecības speciālisti ir pieprasīti darba tirgū.

**I. Buligina** stāsta, ka programmu īstenošanu katrā specialitātē, Izglītības un zinātnes ministrija veic ciešā sadarbībā ar attiecīgās nozares pārstāvjiem. Tieki veidot kompetences centri.

**R. Ločmele – Luņova** norādot un neefektīvām darbībām Izglītības un zinātnes ministrijas darbā, jautā, vai efektivizējot ministrijas darbu, nevarētu rast trūkstošo finansējumu, piemēram, skolēnu profesionālajai orientācijai?

**I. Buligina** norāda, ka karjeras izglītība un profesionālā orientācija pašlaik ir ļoti augsta līmeņa prioritāte. Mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu profesionālo orientāciju visos izglītības līmeņos. Tāpat ir mērķis nodrošināt jaunieti un viņa ģimeni ar informāciju šajā kontekstā, palīdzēt jaunietim noteikt, kāda ievirze viņam ir vispiemērotākā.

**I. Dālderis** stāsta, ka 10. Saeimas laikā tika grozīts Augstskolu likums, grozījumu izstrādes laikā, jau diezgan skaidri iezīmējās šīs pašas problēmas ar augstākās izglītības kvalitāti. Komisijā apspriestā būvnieku izglītības joma nav unikāla, tādas pašas problēmas sastopamas arī citās jomās. Bijā priekšlikums ieviest valsts dibinātajās augstskolās padomes, kurās būtu gan nozares, gan ministriju, gan augstskolu pārstāvji, šīs padome koleģiāli noteiktu izglītības saturu. Toreiz pietrūka politiskās gribas, jo augstskolas aktīvi pretojās šādai ieceri, apelējot pie savas autonomijas.

**J. Gaigals** norāda, ka ierēdņi darbojas saskaņā ar politikas plānošanas dokumentiem, kas izglītības jomā ir Latvijas Nacionālās attīstības plāns un uz tā pamata izstrādātās Izglītības attīstības pamatnostādnes. Tāpat vēl jāņem vērā budžets un Valdības rīcības plāns. Tāpēc ierēdņi nevar atbildēt uz jautājumiem, kas ir ministru kompetencē. Stāsta par to, kas ir izdarīts, lai sitēma pa tiešām darbotos. Ir veikta visu nozaru izpēte un profesiju kartu sastādīšana. Ja ir profesiju kartes, tad var veidot profesiju standartu, tālāk iespējams veidot programmu, un tad kvalifikācijas pārbaudījumus, visi šie aspekti veido sistēmu, kas attiecas ne tikai uz vidējo profesionālo izglītību, bet tai arī jāattiecas uz augstāko profesionālo izglītību. Saeimā uz trešo lasījumu tiek gatavoti grozījumi Profesionālās izglītības likumā, kas paredz šo sistēmu ieviest. Izglītības saturu var noteikt tikai nozare, tāpēc jau tagad profesionālās kvalifikācijas prasības izstrādā tikai nozares eksperti, attiecīgi izglītības saturs jāsaskaņo ar nozari, tāpat arī kvalifikāciju apliecinu dokumentu piešķir nozare. Norāda, ka ne tikai izglītībai ir liela nozīme, bet arī speciālista profesionālajai attieksmei pret savu darbu.

**A. Kiopa** norāda, ka paši ierēdņi gatavo politikas plānošanas dokumentus, kā arī tos koriģē, reaģējot uz izmaiņām.

**E. Rožulapa** stāsta, ka dažādos izglītības programmu sastādīšanas un akreditācijas jautājumos tiek piesaistīta Latvijas Darba devēju konfederācija, tomēr ne vienmēr Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvība ir visaptveroša. Tāpēc būtu jāiesaista arī nozares profesionālās organizācijas, pie tam šāda prakse ir pasaule atzīta. Jautā, kāpēc akadēmiskās izglītības programmās netiek noteikta obligāta vispārizglītojošo priekšmetu apguve, ja jau profesionālās izglītības programmās tādu priekšmetu apguve ir obligāta? Norāda, ka ārzemēs šādas prasības nav noteiktas, un izglītības līmenis tur nebūt nav zemāks. Atzīmē, ka vispārizglītojošos priekšmetus jāapgūst vidusskolā.

**A. Kiopa** atbild, ka ir jāmeklē balanss starp vispārizglītojošajiem priekšmetiem un specializācijas. Augstskolās māca daudz lieka, jo augstskolās ir ļoti daudz dažādu pasniedzēju, kuriem viesiem ir jādod darbs.

**J. Gaigals un I. Buligina un A. Kiopa** norāda E. Rožulapai, ka profesiju standartu izstrādē tiek iesaistītas nozaru ekspertu padomes, kuras piedalās gan satura izstrādē, gan eksaminācijā. Šajās ekspertu padomēs ir iesaistītas arī profesionālās organizācijas. Arī katrā konkrētā profesionālās izglītības iestāde kontaktējas ar nozares attiecīgo asociāciju, gan par infrastruktūras jautājumiem, gan par programmu saturu. ES struktūrfondu periodā ir paredzēts piešķirt finansējumu, lai šīs padomes varētu pilnvērtīgi darbotos.

**I. Rībena** pauž viedokli, ka, kā eksperti bieži tiek pieaicināti vieni un tie paši cilvēki, kas nav paši kompetentākie.

**M. Straume** stāsta, ka 2013. gada 27. novembrī Latvijas Būvinženieru savienība apturēja sertifikātu darbību septiņiem speciālistiem, jo bija aizdomas, ka viņi ir saistīti ar traģēdiju, tomēr sertifikātu darbību nācās atjaunot, jo Latvijas Būvinženieru savienībai nebija šādu tiesību. Pēcāk, 2014. gada 7. janvārī diviem speciālistiem sertifikāts tika anulēts. Tomēr šo cilvēku sertifikāti ir vēl aizvien derīgi, jo notiek tiesvedība. Stāsta, ka 1997. gadā tika likvidēta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta atsevišķā nodaļa, kas pārbaudīja, vai ugunsdrošības nosacījumi tiek iekļauti projektā un tā realizēšanas gaitā ievēroti..

**R. Balodis** Rīgas Tehniskās universitātes Darba un civilās aizsardzības katedras profesora V. Jemeljanova vārdā uzdod jautājumu, jo V. Jemeljanovs nevarēja ierasties uz sēdi slimības dēļ. Jautā, cik ir plānots piešķirt budžeta vietas 2015./2016. studiju gadā bakalaura profesionālo studiju programmai "Drošības inženierija".

**A. Kiopa** atbild, ka pašlaik 2015./2015/ gadam budžeta vietas vēl nav piešķirtas, par to tiks lemts gada otrajā pusē.

**R. Balodis** pasludina sēdi par slēgtu.

Komisijas priekšsēdētājs R.Balodis

Komisijas sekretārs I.Dālderis